



GUVERNUL ROMÂNIEI
PRIMUL – MINISTRU

695
07.04.2016



2016

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr.221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989*, inițiată de domnul deputat Slavomir Gvozdenovici și un grup de parlamentari aparținând Grupurilor parlamentare ale Minorităților Naționale, UNPR, PNL, PSD (**Bp. 712/2015**).

I. Principalele reglementări

Această inițiativă legislativă are ca obiect de reglementare modificarea și completarea art. 5 din *Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, cu modificările și completările ulterioare*, propunându-se:

- precizarea expresă că despăgubirile se acordă atât pentru bunurile imobile, cât și pentru cele mobile confiscate prin hotărâre de condamnare sau ca efect al măsurii administrative (lit. b) a art. 5 din lege);

- admiterea probei testimoniale în cazul în care persoana nu poate proba cu acte doveditoare că a avut în proprietate, la data confiscării, bunurile pentru care solicită despăgubiri.

Totodată, prin inițiativa legislativă se stabilește că hotărârile instanțelor de judecată pronunțate în baza *Legii nr. 221/2009* până la intrarea în vigoare a prevederilor propuse prin inițiativa legislativă nu au autoritate de lucru judecat, persoanele îndreptățite putând formula acțiuni în justiție în termen de 3 ani de la intrarea în vigoare a acestor prevederi.

II. Observații

1. Prin *Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 6 din 15 aprilie 2013*¹, a fost admis recursul în interesul legii formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție cu privire la interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 5 alin. (1) lit. b) din *Legea nr. 221/2009*, stabilind că pot fi acordate despăgubiri materiale numai pentru aceleași categorii de bunuri care fac obiectul actelor normative speciale de separație, respectiv *Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, și *Legea nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, cu modificările și completările ulterioare*, sub imperiul cărora partea interesată să nu fi obținut deja o reparație.

Constituționalitatea dispozițiilor art. 5 alin. (1) lit. b) din *Legea nr. 221/2009*, în interpretarea dată de Înalta Curte de Casație și Justiție prin *Decizia nr. 6/2013*, a fost analizată și de Curtea Constituțională din perspectiva unor critici asemănătoare celor prezentate în *Expunerea de motive*, iar, prin *Decizia nr. 534/2013*², *Decizia nr. 556/2013*, *Decizia nr. 73/2014* și *Decizia nr. 98/2014* Curtea a respins ca neîntemeiate excepțiile de neconstituționalitate.

Curtea a constatat, în urma analizei legislației generale și speciale cu caracter reparatoriu, că acestea se raportează la bunurile imobile, preluate prin diverse metode abuzive. Când legiuitorul a dorit să extindă sfera

¹ privind recursul în interesul legii cu privire la interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 5 alin. (1) lit. b) din *Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, cu modificările și completările ulterioare, cu referire la bunurile confiscate prin hotărâri de condamnare sau ca efect al măsurilor administrative cu caracter politic, ce pot fi restituite prin echivalent*

² referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. b) din *Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, în interpretarea dată prin Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 6 din 15 aprilie 2013, precum și ale art. 5 alin. (5) din aceeași lege*

bunurilor supuse regimului restituirii și la alte bunuri, acest lucru s-a făcut expres și explicit. Curtea a mai arătat că, în unele cazuri, expres determinate, bunurile mobile au constituit și acestea obiectul unor legi de reparație, legiuitorul precizând natura, elementele de identificare sau, după caz, enumerând în mod expres și limitativ acele bunuri supuse revendicării. Astfel, de exemplu, *Legea nr. 182/2000 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil, republicată*, prevede, la art. 93, condițiile de restituire a anumitor bunuri culturale mobile. De asemenea, restituirea, în natură sau în echivalent, a regimului metalelor prețioase și pietrelor prețioase în România este reglementată prin *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 190/2000 privind regimul metalelor prețioase și pietrelor prețioase în România, republicată, cu modificările și completările ulterioare*.

În consecință, Curtea Constituțională a constatat că o asemenea reglementare, care limitează sfera bunurilor supuse restituirii numai la cele imobile, nu este contrară prevederilor art. 44 din *Constituție* și nici art. 1 din *Primul Protocol adițional la Convenție*. În același sens, Curtea a mai reținut că, în condițiile dreptului comun, există mecanisme juridice și pentru revendicarea bunurilor mobile.

2. Subliniem faptul că modificarea propusă prin inițiativa legislativă pentru art. 5 alin. (1) lit. b) din lege poate crea premisele acordării unei duble reparații pentru bunurile mobile confiscate prin hotărârile de condamnare sau ca efect al măsurii administrative.

Astfel, din interpretarea normei în forma propusă rezultă că obținerea de despăgubiri reprezentând echivalentul bunurilor mobile confiscate se poate acorda indiferent dacă bunurile respective i-au fost restituite sau a obținut deja despăgubiri prin echivalent în condițiile dreptului comun, întrucât art. 5 alin. (1) lit. b) din *Legea nr. 221/2009* exceptează de la acordarea de despăgubiri doar situațiile în care acestea au fost obținute deja în temeiul unor acte normative cu caracter reparatoriu ce privesc bunurile imobile nu și pe cele mobile.

3. În ceea ce privește introducerea posibilității de a utiliza proba testimonială pentru dovedirea existenței bunurilor, precizăm că, dată fiind durata mare de timp dintre faptul generator de efecte juridice (condamnarea politică sau măsura administrativă abuzivă) și momentul administrării probatoriului cu privire la acesta, o astfel de probă nu ar

putea prezenta caracter de certitudine. Pentru cuantificarea despăgubirilor prin echivalent sunt necesare elemente determinate sau determinabile referitoare la categoria bunului, cantitate, calitate etc., aspecte ce nu pot fi stabilite prin administrarea exclusivă a probei testimoniale.

Mai mult, o asemenea soluție ar putea încuraja fraudă la lege, prin instituirea unei proceduri simplificate și a unor mijloace probatorii ce pot fi folosite abuziv.

Arătăm că dispozițiile *Legii nr. 221/2009* derogă de la dispozițiile legilor cu caracter reparatoriu, respectiv *Legea nr. 10/2001* și *Legea nr. 247/2005*, astfel instanțele ar putea fi chemate să soluționeze procese ce ar avea ca obiect restituiri de bunuri mobile sau imobile prin invocarea și dovedirea unei măsuri administrative, iar, în subsidiar, dovedirea existenței unor bunuri imobile sau mobile doar prin administrarea probei testimoniale.

4. Cu privire la dispozițiile **art. 2** din propunerea legislativă, referitoare la înlăturarea autorității de lucru judecat a hotărârilor pronunțate în baza *Legii nr. 221/2009*, subliniem faptul că aceasta încalcă atât *principiul separației puterilor în stat*, prevăzut de art. 1 alin. (4) din *Constituția României, republicată*, cât și art. 126 alin. (1) din *Legea fundamentală*, potrivit căruia „*Justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege*”.

Stabilirea printr-un act normativ că anumite hotărâri judecătorești nu mai au autoritate de lucru judecat echivalează cu o desființare a efectelor acestora într-un alt mod decât cel recunoscut constituțional, și anume prin exercitarea căilor de atac prevăzute de lege.

Or, potrivit dispozițiilor constituționale, statul român este stat de drept și este organizat potrivit principiului separației puterilor în stat dar și echilibrului acestora – legislativă, executivă, judecătorească – în cadrul democrației constituționale, astfel că legiuitorul, puterea legislativă, nu poate desființa hotărâri judecătorești pronunțate de reprezentanți ai puterii judecătorești printr-un act normativ, acest fapt fiind de natură a afecta echilibrul constituțional.

5. Totodată, având în vedere că aplicarea prevederilor propuse prin inițiativa legislativă ar genera influențe financiare asupra bugetului general consolidat, era necesară respectarea prevederilor art. 15 alin. (1) din

Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, potrivit căror:

„(1) În cazurile în care se fac propuneri de elaborare a unor proiecte de acte normative/măsuri/politici a căror aplicare atrage micșorarea veniturilor sau majorarea cheltuielilor aprobate prin buget, se va întocmi o fișă financiară, care va respecta condițiile prevăzute de Legea nr. 69/2010. În această fișă se înscriu efectele financiare asupra bugetului general consolidat, care trebuie să aibă în vedere:

a) schimbările anticipate în veniturile și cheltuielile bugetare pentru anul curent și următorii 4 ani;

b) estimări privind eşalonarea creditelor bugetare și a creditelor de angajament, în cazul acțiunilor anuale și multianuale care conduc la majorarea cheltuielilor;

c) măsurile avute în vedere pentru acoperirea majorării cheltuielilor sau a minusului de venituri pentru a nu influența deficitul bugetar”.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere considerentele menționate, Guvernul nu susține adoptarea acestei inițiative legislative.

Cu stimă,



Dacian Julien CIOLOȘ

**Domnului senator Călin-Constantin-Anton Popescu-Tăriceanu
Președintele Senatului**